

Sammanfattning

Johan Almenberg, Hans Bäckström och Suzanna Zeitoun Eckerhall *

Författarna arbetar på staben Ekonomisk analys på FI.

FI-analyserna har presenterats på ett internt seminarium på FI. De är godkända för publicering av ett redaktionsråd.

*Författarna tackar Henrik Braconier, Sandra Frimann-Clausen, Klas Granlund, Lars Hörngren, Anders Kvist, Karin Lindell, Jonas Opperud, Jon Smedsaas och Annika Zervens för värdefulla synpunkter.

För att nå klimatmålen i Parisavtalet behöver utsläppen av koldioxid minska. Det mest effektiva sättet att uppnå detta är genom att höja kostnaden för att släppa ut jämfört med vad som gäller idag.

Ett lågt pris för att släppa ut koldioxid är ett problem ur både effektivitets- och stabilitetsperspektiv. Det innebär att vi släpper ut för stora mängder koldioxid, men också att investeringar som är nödvändiga för att ställa om våra samhällen mot låga utsläpp blir otillräckliga. Därtill uppkommer omställningsrisker, eftersom företag som inte anpassar sig i rätt tid kan få problem med lönsamheten, eller slås ut, om det utsläppspris de betalar ökar till en mer samhällsekonomiskt rättvisande nivå. Denna FI-analys fokuserar på vad företag kan göra för att hantera denna omställningsrisk.

För att klara den omställning som Parisavtalet innebär behöver företag förbereda sig för högre utsläppspriser. Ett sätt är att företag redan nu i sitt interna arbete utgår ifrån ett högre pris än det företagen möter på marknaden, exempelvis när de räknar på investeringar eller gör inköp. Internpriset kan utformas på en rad olika sätt, beroende på vad företaget vill uppnå med åtgärden, med delvis olika påverkan på företagens beteende.

Att arbeta med internpris på koldioxid kan vara ett sätt för företag att hantera omställningsriskerna som framtida klimatåtgärder kan innebära. Det kan också syfta till att skapa drivkrafter internt att ställa om mot en mer hållbar verksamhet. Att företag använder ett internpris kan inte ersätta ett högre marknadspris för utsläppen, men det kan bidra till att företag får bättre förutsättningar att klara omställningen mot låga utsläpp.

För att finansiella företag ska leva upp till högt ställda krav på genomlysning av klimatrisker i sina exponeringar behöver de bra och relevant information om verksamheter de finansierar. Att icke-finansiella företag öppet redogör för hur de arbetar med internpris på koldioxid ökar möjligheten för investerare och andra externa intressenter att identifiera omställningsriskerna i företag. Det kan också bidra till att kapital i ökad utsträckning går till företag som arbetar aktivt med att ställa om mot ökad hållbarhet. Om fler företag i sina kalkyler tar höjd för ett högre pris på utsläpp, kan det också underlätta för politiska beslut som höjer utsläppspriset.

Lågt koldioxidpris innebär omställningsrisk

För att nå klimatmålen i Parisavtalet behöver utsläppen minska. Det mest effektiva sättet att uppnå detta är genom att kostnaden för att släppa ut ökar jämfört med det utsläppspris företag (och hushåll) idag möter på många håll i världen.^{1,2}

Ett sätt för företag att förbereda sig på högre utsläppspriser är att redan idag frivilligt i sitt interna arbete använda ett högre pris än det som de möter på marknaden. Det kan göras på olika sätt, exempelvis genom att utöver de utsläppsrelaterade skatter och avgifter som företaget redan betalar i olika jurisdiktioner även ta ut en intern avgift på verksamhetens förbrukning av fossila bränslen och på den egna produktionens utsläpp av koldioxid. Exempel på företag som använder, eller använt, internpris är Microsoft, Société Générale, Delta, QANTAS, BHP, Royal Dutch Shell och Mahindra & Mahindra Ltd.³

Att företag arbetar med ett internpris på koldioxid är ett sätt att bättre förstå hur ett högre pris på utsläpp kan påverka verksamheten. Det kan också bidra till att företag kan styra investeringsbeslut i en hållbar riktning och skapa drivkrafter att ställa om verksamheten. På det sättet kan ett internpris bidra till att företag har bättre förutsättningar att klara omställningen.

För det enskilda företaget kan internpris fungera som en så kallad Pigouskatt, dvs. en skatt som korrigerar för en felprissättning och styr individuella beslut i en samhällsekonomiskt effektiv riktning. Det kan bidra till ökad efterfrågan på fossilfria alternativ och sporra teknologisk utveckling.⁴ Däremot kan det inte ersätta behovet av politiska beslut om högre utsläppspriser för att nå klimatmålen, eftersom användande av internpris bygger på frivillighet. Verksamheter med stora utsläpp kan kringgå den styrande effekten, medan de som faktiskt använder internpris bär en kostnad. För en globalt effektiv resursanvändning krävs ytterst ett högre globalt pris.⁵

Att företag ska använda och redovisa ett internpris på sina koldioxidutsläpp har förordats av bland annat FN, Task force on Climate-related Financial Disclosure (TCFD) och CDP.⁶ I en rapport rekommenderar även AP7 och Internationella Handelskammaren Sweden företag att införa ett internpris på koldioxidutsläpp.⁷ Bill Gates har nyligen lyft fram internpris på koldioxid som ett exempel på

1 I denna analys likställer vi koldioxid och växthusgaser.

2 Se Hassler m fl (2020).

3 Addicot m fl (2019) beskriver ingående hur några av dessa företag använt internpris.

4 Se Gates (2021).

5 Att använda ekonomiska styrmedel för att minska utsläppen har begränsad effekt om de bara genomförs lokalt, eftersom klimatet är globalt. Man riskerar också en så kallad rekyleffekt, dvs. att minskad efterfrågan i vissa jurisdiktioner sänker världsmarknadspriset på koldioxidintensiva insatsvaror, vilket ökar utsläppen på andra håll. Men att vissa jurisdiktioner går före kan ändå bidra till en mer hållbar utveckling, exempelvis genom att skapa incitament för teknologisk utveckling som på sikt kan göra koldioxidintensiv energiproduktion olönsam, och genom ökad press på andra jurisdiktioner att också höja sitt pris.

6 Se bilaga 1.

7 Se AP7 och ICC Sweden (2019).

vad företag kan göra på egen hand, i väntan på nödvändiga politiska beslut.⁸

FI har fört en dialog med både icke-finansiella och finansiella företag i Sverige om hur de använder, eller skulle kunna använda, internpris. Bland annat bjöd FI in företag till ett rundabordssamtal för att diskutera frågan. Ett antal svenska företag använder redan internpris och FI har kommunicerat att det gärna får blir fler.⁹

Internpris är ett mångfacetterat verktyg som kan utformas och användas på olika sätt. I denna FI-analys redogör vi för ekonomiska argument för att använda internpris, hur företag kan arbeta med verktyget och hur finansiella företag kan använda information om internpris från de företag som de finansierar.

PRISER FÖRMEDLAR INFORMATION

En välfungerande prisbildning är en grundförutsättning för effektiv fördelning av resurser i en marknadsekonomi. Priserna samlar och förmedlar decentraliserad information till konsumenter och producenter. Prissättningen påverkar hur mycket eller lite som produceras och efterfrågas av olika produkter. Den påverkar också vilka investeringar som företagen gör och hur produktionskapaciteten i ekonomin fördelas. På längre sikt påverkas också den teknologiska utvecklingen.

Den finansiella sektorn har en central roll i samhället för att identifiera, mäta och prissätta risker och möjligheter. Prissättningen av finansiella tillgångar förmedlar information som innebär att finansiella företag kan kanalisera kapital till lönsamma investeringar i samhället.

PRISER FÖR ATT SLÄPPA UT KOLDIOXID VÄNTAS ÖKA

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är priset på utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser för lågt i stora delar av världen, eftersom de samhällsekonomiska kostnaderna av utsläppen vida överstiger de kostnader som utsläppare får bära.¹⁰ Det är alltså på många håll för billigt att använda fossila bränslen och att släppa ut den koldioxid som blir följd. Det innebär att företag och konsumenter konsumerar för mycket koldioxidintensiva varor och tjänster, och för lite av mer klimatvänliga alternativ. Utsläppen blir därför för stora. Och de investeringar som är nödvändiga för en omställning till ett samhälle med låga utsläpp blir otillräckliga. Teknikutveckling som underlättar omställningen fördröjs.

Några länder och regioner har infört olika former av styrmedel som innebär att den som släpper ut koldioxid står en kostnad för sina utsläpp, och fler har aviserat att man avser att införa den typen av styrmedel. Antalet sådana initiativ har ökat under de senaste tio åren (se diagram 1). Men fortfarande prissätts endast en mindre andel av de totala globala utsläppen av koldioxid. Hur stor kostnaden är för utsläppen skiljer sig också åt mellan länderna, och cirka hälften av de

⁸ Se Gates (2021).

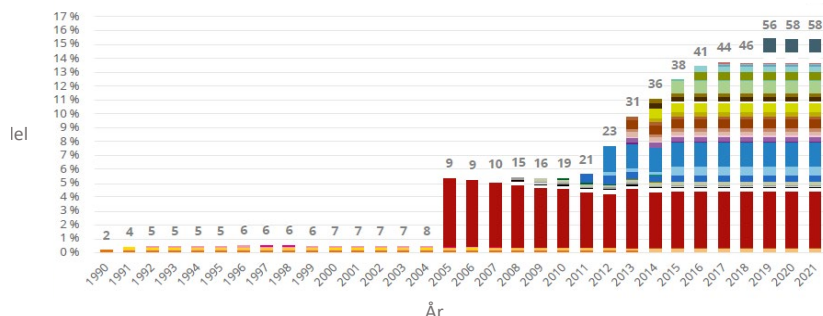
⁹ Se FI:s hållbarhetsrapport publicerad den 18 mars 2021 och pressmeddelande Ökad öppenhet om pris på koldioxid kan stärka det finansiella systemet publicerad den 13 januari 2020 på www.fi.se.

¹⁰ Se Carbon Pricing Leadership Coalition (2017) och Hassler (2020).

utsläpp som omfattas har ett pris som understiger 10 dollar per ton koldioxid.¹¹

1. Antal införda styrmedel för prissättning av koldioxid och andel av globala utsläppen som de omfattar

Procent

Källa: Världsbanken

Internationella och nationella klimatmål talar för att det pris som företag möter för att släppa ut koldioxid borde vara högre än vad det i dag är i stora delar av världen. Ett globalt högre pris på koldioxid är också den policyåtgärd som många bedömer är den enskilt viktigaste åtgärden för att kunna begränsa klimatförändringarna. Dessutom kommer priset att behöva höjas ännu mer framöver för att klara klimatmålen. IMF bedömer att priset behöver ligga på mellan 10 och 40 dollar år 2030, och mellan 40 och 150 dollar år 2050. En expertgrupp som tillsattes av Världsbanken 2017 kom fram till att för att vi ska nå målen i Parisavtalet skulle priset år 2020 ha behövt ligga på minst mellan 40 till 80 dollar, och att priset år 2030 skulle behöva ligga på mellan 50 och 100 dollar.¹²

Koldioxidskatter och handel med utsläppsrätter sätter ett pris på utsläpp

Koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter är de ekonomisk-politiska styrmedel som vanligen används för att minska skillnaden mellan det pris som företag och hushåll möter för att släppa ut koldioxid och den samhällsekonomiska kostnaden för utsläppen. Som ett av de första länderna i världen införde Sverige 1991 en koldioxidskatt. Sverige är också med i EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU Emissions Trading System (EU ETS). Grundprincipen är att alla koldioxidutsläpp som sker i Sverige ska omfattas av antingen skatten eller EU ETS, med några undantag.¹³

Den svenska koldioxidskatten uppgår i dag till cirka 1 200 kronor per ton, vilket är högt i en internationell jämförelse. Men i andra länder kan fossila bränslen omfattas även av andra typer av skatter, vilket innebär att den faktiska skillnaden i beskattning inte är fullt så stor, i synnerhet jämfört med övriga EU.

¹¹ Världsbanken (2020)

¹² IMF (2020), Carbon Pricing Leadership Coalition (2017) samt Hassler m fl (2020).

¹³ Se Martinsson och Strömberg (2020) och Martinsson m fl (2020) Exempelvis omfattas diesel i arbetsmaskiner i jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet av en reduktion av koldioxidskatten.

Under många år fanns det ett stort överskott på utsläppsrätter inom EU ETS. Det ledde till att priset på utsläppsrätter var lågt, länge omkring 50 kronor per ton (se diagram 2). 2019 infördes en så kallad marknadsstabilitetsreserv, som innebär att överskjutande utsläppsrätter tas ur systemet. Det har lett till att priset stabiliserats på en högre nivå. Utsläpp som omfattas av EU ETS kostar idag omkring 400 kronor per ton. Priset, som gäller i hela EU, innebär ett högre utsläppspris än i de flesta jurisdiktioner utanför EU.

2. Priset på utsläppsrätter inom EU ETS

Euro

Källa: Ember, <https://ember-climate.org/data/carbon-price-viewer/>

En risk med prishöjande styrmedel på nationell eller regional nivå, som lyfts fram i debatten, är att de kan få företag att flytta koldioxidintensiv verksamhet till andra jurisdiktioner. Då löser man inte problemet med för stora utsläpp globalt, samtidigt som de jurisdiktioner som går före med högre priser riskerar att gå miste om intäkter. I syfte att minska risken för ett eventuellt sådant läckage, och därmed öka effektiviteten i klimatpolitiken, har EU-kommissionen meddelat att man ser över möjligheten att justera priset på importerade varor från regioner med ett lägre pris på utsläpp än i EU i motsvarande mån som deras lägre utsläppspris annars skulle ge en kostnadsfördel. Men det finns också de som menar att koldioxidläckage inte är ett större problem, eftersom kunder och investerare blir alltmer klimatmedvetna och kan straffa företag som väljer att flytta verksamheten för att inte behöva ta hänsyn till klimatet.

DYRARE UTSLÄPP PÅVERKAR LÖNSAMHET

På senare år har klimatförändringar identifierats som en betydande källa till finansiella risker, både på företags- och systemnivå. I rapporten Global Risks Report sammanställer World Economic Forum årligen 750 internationella beslutsfattares bedömningar av de viktigaste globala riskerna. I 2020 års rapport är samtliga av de fem största upplevda långsiktiga riskerna kopplade till utvecklingen på klimat- och miljöområdet.¹⁴

Ett ökat pris på koldioxidutsläpp kommer att förändra förutsättningarna för vissa typer av verksamheter. Generellt gäller att företag med affärsmodeller som bygger på ett fortsatt lågt pris på utsläpp kan vara sårbara för att priset på koldioxid ska höjas. Det

¹⁴ World Economic Forum (2020).

gäller inte minst verksamheter som släpper ut stora mängder koldioxid eller som är beroende av fossila insatsvaror. Andra företag, till exempel de som tar fram mindre utsläppsintensiva alternativ, kan gynnas av utvecklingen. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det en önskvärd utveckling, eftersom ekonomins resurser allokeras mer effektivt om priserna i högre grad återspeglar de fulla kostnaderna för utsläpp.

Den strukturomvandling som omställningen innebär kommer leda till att företag får problem med lönsamheten, och att vissa företag också slås ut. Hur priset på koldioxidutsläpp och kraven på utsläppsminskningar kommer att utvecklas är därmed omställningsrisker som företag behöver bedöma och hantera för att säkerställa att de ska klara, och kanske också dra fördel av, omställningen. På motsvarande sätt behöver finansiella företag som på olika sätt finansierar dessa verksamheter bedöma och hantera riskerna för att undvika att tillgångar tappar kraftigt i värde eller blir helt värdelösa, så kallade strandade tillgångar.

Stigande koldioxidpris påverkar företags marknadsvärde

Det svenska tjänstepensionsbolaget Alecta har beräknat hur värdet på dess aktieinnehav påverkas av högre priser på koldioxidutsläpp. I klimatredovisningen för 2019 visar Alecta hur aktieinnehaven skulle påverkas om priset på utsläpp höjs på ett sätt som innebär att vi begränsar temperaturökningen till två grader. Alecta bedömer att aktieinnehavet skulle minska i värde med mellan 5 och 29 procent. Ett scenario där koldioxidpriserna anpassas för att begränsa ökningen till 1,5 grader skulle innebära ett värdefall på mellan 23 och 48 procent.¹⁵

Kapitalförvaltaren Schroders har utvecklat en modell för att bedöma hur företags vinster kan påverkas av skärpta klimatregleringar. De uppskattar att intäkterna för nästan hälften av de globala börsnoterade företagen skulle sjunka med mer än 20 procent om kostnaden för koldioxid skulle stiga till 100 dollar per ton.¹⁶

Vi ser flera exempel på att framtida klimatåtgärder får betydande finansiella konsekvenser för företag redan i dag. Oljebolag som Chevron, ConocoPhillips, BP, Equinor och ExxonMobil har under det senaste året skrivit ner värdet på stora oljetillgångar. I juni 2020 gjorde till exempel BP en nedskrivning på drygt 160 miljarder kronor. Beslutet grundar sig i flera faktorer. En är att BP bedömer att politiska beslut för miljön kommer att påtagligt minska användningen av fossila bränslen på sikt. Det innebär att stora oljereserver inte längre är lönsamma att utvinna. Under året skrev också Vattenfall ned värdet på den koleldade anläggningen Moorburg i Hamburg, bland annat mot bakgrund av Tysklands beslut att fasa ut kol. I december meddelade företaget att kraftverket kommer att avvecklas helt i förtid.¹⁷

¹⁵ Alecta (2019).

¹⁶ <https://www.schroders.com/en/ch/asset-management/themes/climate-change-dashboard/carbon-var/>

¹⁷ Vattenfall meddelade samtidigt att företaget får kompensation av tyska staten för utfasningen.

Internpris belyser risker och ger drivkraft att ställa om

Ett sätt för företag att förbereda sig för stigande koldioxidpriser är att använda sig av ett så kallat internpris på koldioxid. Detta innebär att företag i sitt interna arbete utgår från ett högre pris än det pris som det möter på marknaden. Ett internpris sätter fokus på en central fråga i omställningen, nämligen de risker som följer av ett lågt pris på koldioxid. Internpriset kan på det sättet bidra till att ett företag anpassar sin strategi och affärsmodell för att hantera risker och dra fördel av möjligheter som är att vänta på längre sikt. Därmed kan internpris utgöra ett viktigt verktyg i företagets arbete med att integrera klimatrelaterade faktorer i styrningen av verksamheten.

Ett företag kan ha olika anledningar till att införa ett internpris på koldioxidutsläpp. Dessa beror bland annat på företagets verksamhet och strategiska mål när det kommer till utsläppsminskningar.

Ett internpris kan vara ett steg i att företaget integrerar omställningsrisker i riskhanteringen. Genom att använda ett internpris kan ett företag bättre förstå de kort- och långsiktiga risker och kostnader som klimatreglering kan innebära. Då kan företaget också bättre ta hänsyn till omställningsrisker i riskhanteringen.

Ett internpris kan vara ett led i ett företags arbete med att ställa om sin verksamhet. Ett företag kan använda ett internpris som ett verktyg för att identifiera klimatrelaterade möjligheter och för att nå sina mål om utsläppsminskningar.

Ett företag kan införa ett internpris för att möta kundernas och investerarnas krav. Kunder och investerare ställer allt högre krav på att företagen ställer om sina verksamheter så att de är i linje med målen i Parisavtalet. De vill också att företag kommunicerar sina klimatrelaterade mål och hur de arbetar för att nå målen.

Företag kan använda internpris i olika processer i verksamheten. Företag kan använda det för att

- jämföra och utvärdera hur lönsamheten i nya investeringar påverkas av högre utsläppspriser,
- identifiera hur tillgångar, som fastigheter, eller produktionsprocesser behöver anpassas för att klara hårdare krav på utsläpp eller energieffektivisering,
- minska utsläppen vid inköp av produkter och tjänster, eller för att ställa krav på leverantörer att minska sina utsläpp.

På aggregerad nivå kan en utveckling där allt fler företag inför ett internpris på koldioxidutsläpp bidra till en nödvändig omställning av näringslivet.¹⁸ Att på politisk nivå komma överens om ett globalt pris för utsläppen har hittills visat sig vara svårt. Att fler företag agerar som om ett högre pris på utsläpp redan vore på plats kan minska

¹⁸ Att använda lokala ekonomiska styrmedel för att åtgärda ett globalt klimatproblem är förenat med utmaningar (se fotnot 4). I denna analys fokuserar vi på internpris som ett verktyg för att identifiera, hantera och belysa omställningsrisk i företag, snarare än dess eventuella potential att fungera som ett styrmedel på aggregerad nivå.

motståndet mot – och öka stödet för – nödvändiga politiska beslut som höjer utsläppspriset, både lokalt och internationellt.

INTERNPRIS KAN UTFORMAS PÅ OLIKA SÄTT

Det finns ingen rätt utformning, eller en rätt nivå på internpriset, utan det beror på vad företaget vill uppnå med verktyget. Följande tre metoder är vanligast förekommande bland företag som använder internpris idag. Företag kan också använda sig av en kombination av metoderna.

Ett företag kan ta ut en **intern kostnad** för koldioxidutsläpp, alltså ett internt pris för varje enhet koldioxid som det släpper ut och som avviker från det marknadspris som företaget möter. När internpris används på detta sätt kan det stärka företagets drivkrafter att styra resurser i verksamheten, till exempel i samband med nya investeringar, som om marknadspriset låg mer i linje med den samhällsekonomiska kostnaden. Internpriset fungerar då som en styrande skatt, en så kallad Pigouskatt. Det finns också exempel på företag som använder de interna avsättningar som internpriset ger upphov till för att bekosta koldioxidreducerande åtgärder som minskar företagets klimatpåverkan.

Ett företag kan använda ett **skuggpris** för koldioxidutsläpp i sin långsiktiga planering av verksamheten och investeringsstrategi. Skuggpriset är en teoretisk kostnad som företaget inte inför men som det använder som en del i beslutsunderlaget för nya investeringar. Ett skuggpris kan hjälpa företag att identifiera vilka investeringar som förblir lönsamma även om kostnaden för utsläpp stiger, och vilka som blir olönsamma. Företaget kan också använda sig av olika nivåer på skuggpris, för att utvärdera hur känslig lönsamheten i en investering är för högre priser på utsläpp.

Ett företag kan räkna fram ett **implicit pris** på sina koldioxidutsläpp, utifrån de utgifter som det har för att uppfylla befintliga klimatkrav, till exempel krav på energieffektiviseringar. På det sättet kan företaget identifiera de faktiska kostnaderna som det har för utsläppen och om åtgärder för att få ner utsläppen kan sänka de kostnaderna. Vissa företag använder ett implicit pris som ett första steg innan det inför ett internpris.

Det finns också utmaningar som företag som använder, eller överväger att använda, internpris behöver hantera. Givet stor osäkerhet om hur marknadspriset kommer att utvecklas är en central fråga vilket pris som bör användas. Prisutvecklingen kan också se olika ut i olika länder och regioner. Företag kan därmed behöva arbeta med flera olika internpris för olika delar av sin verksamhet. Det kan dessutom vara motiverat att göra scenarier där priset på utsläpp förändras över tid, snarare än att räkna med en enda högre nivå.

Företag kan också behöva analysera effekterna av olika scenarier för prisutvecklingen. När internpris används på detta sätt är det inte fråga om ett enskilt internpris utan om ett prisintervall. Det kan bidra till en komplexitet som kan vara svår att kommunicera, både internt och externt. Men genom att räkna på effekten av flera prisnivåer kan företaget samtidigt bättre förstå hur det påverkas i scenarier där priset ökar i olika takt. Det kan hjälpa företaget att identifiera de åtgärder

som skapar förutsättningar att hantera osäkerheten om den framtida prisnivån.¹⁹

Företag kommer också behöva göra en praktisk avgränsning i fråga om underlaget där internpris ska tillämpas. Vissa utsläpp är enkla att beräkna, såsom utsläpp från bränsleförbrukning eller från egen produktion, inte minst när de redan omfattas av ekonomiska styrmedel som skatter eller handel med utsläppsrätter. Men andra utsläpp kan vara svårare att mäta, till exempel i fråga om insatsvaror eller att den egna verksamheten indirekt bidrar till att andra aktörer släpper ut mer.

Öppenhet om internpris underlättar för finansiella företag

För att finansiella företag ska leva upp till högt ställda krav på genomlysning av klimatrisker i sina exponeringar behöver de bra och relevant information om de verksamheter de finansierar. Genom att ett företag öppet redovisar information om hur det använder internpris för koldioxidutsläpp kan finansiella företag och andra intressenter bättre förstå om företaget arbetar långsiktigt med att anpassa verksamheten och därmed har förutsättningar att hantera omställningen. Det ökar alltså möjligheten för finansiella företag och andra intressenter att med ett framåtblickande perspektiv identifiera finansiella konsekvenser som omställningen kan få på olika verksamheter. Det i sin tur bidrar till att de bättre kan integrera omställningsrisker i sin riskhantering. Det kan också öka deras möjligheter att genom investeringsbeslut bidra till näringslivets omställning.²⁰

Det finns i dag inga krav på att företag ska använda eller offentliggöra information om sitt internpris. Däremot förordas det av TCFD som i sin tur påverkar den pågående utvecklingen av redovisningskrav och standarder på global, regional och nationell nivå.

Det finns företag i vår omvärld som på frivillig basis tillämpar ett internpris och i vissa fall också redovisar det. År 2019 rapporterade 699 företag till CDP att de använder ett internpris, en ökning med 15 procent jämfört med två år tidigare. Därutöver rapporterade 915 företag att de avser att införa ett internpris under de närmaste två åren.

Av de företag som redovisar information om sitt internpris väljer vissa att endast redovisa priset som de använder i interna kalkyler, utan att närmare beskriva hur det använder verktyget. Andra företag går längre och redovisar också på vilket sätt det använder sig av internpriset i sina interna beslutsprocesser och hur det påverkar verksamhetens framtida inriktning.

Att verktyget kan användas för olika syften och på olika sätt innebär att företagens information inte behöver vara direkt jämförbar. Det kan dessutom vara svårt för utomstående att utifrån den information som företag lämnar förstå hur företag använder internpriset, och hur det påverkar deras beteende. Om internpriset har begränsad reell påverkan på företagets affärsbeslut, förlorar informationen sin avsedda effekt

¹⁹ I4CE och EpE (2016).

²⁰ För en mer utförlig diskussion om redovisning av hållbarhetsrelaterad information, se Finansinspektionen (2021) och Strömsten (2020).

och riskerar i stället att bidra till att verksamheter med dålig miljöprofil framstår som bättre än vad de är, så kallad grönmålning.²¹ Investerare kan därför behöva ha en aktiv dialog med företaget om hur det använder internpriset, och vilka faktiskt förändringar i verksamheten som det bidrar till.

Vissa företag anser också att det kan påverka deras konkurrensförutsättningar att öppet redovisa det internpris som används. Det finns också en oro för att externa parter tolkar informationen som en ”sanning”, och att investerare kan straffa ett företag om det i framtiden visar sig att företaget gjort en felaktig bedömning av priset.

Men under alla omständigheter kan företag redovisa att de arbetar med internpris som ett verktyg och lämna viss information om hur de använder verktyget. Företag skulle exempelvis kunna redovisa informationen i den hållbarhetsredovisning som många större företag redan i dag är skyldiga att lämna, och som många andra företag väljer att lämna på frivillig basis.

²¹ Under 2019 drogs oljeföretaget Exxon inför domstol i USA, anklagade för att ha vilselett investerare genom att uppge en form av internpris som var högre än det pris som företaget faktiskt använde i sin långsiktiga planering. I slutändan frikändes Exxon men fallet visar att det kan få konsekvenser för företag som missbrukar redovisningen av internpris, antingen i form av juridiska konsekvenser eller i form av ryktesrisk.

Referenser

Addicot, E., Badahdah A., Elder L. och Tan W. (2019), *Internal carbon pricing. Policy framework and case studies*. Yale School of Forestry and Environmental Services.

Ahluwalia, M. B. (2017), *The business of pricing carbon*. Center for climate and energy solutions.

Alecta (2019). *Klimatredovisning enligt TCFD 2019*.

Carbon Pricing Leadership Coalition (2017). *Report for the High Level Commission on Carbon Prices*.

Finansinspektionen (2021). *Klimatet i fokus. Hållbarhetsrapport 2021*.

Gates, B. (2021), *How to avoid a climate disaster*. Allen Lane.

Hassler, J. (2020), *A global CO2 price – Necessary and sufficient*. Journal of the Finnish Economic Association 1/20: 51-59.

I4CE och EpE (2016), *Internal carbon pricing, A growing corporate practice*.

IMF (2020). World Economic Outlook.

Hassler, J., P. Krusell, C. Olovsson och M. Reiter (2020), *On the effectiveness of climate policies*. IIES working paper.

Martinsson G. och Strömberg P. (2020), *Hur påverkas företags utsläpp av ett pris på koldioxid? En longitudinell studie över ett kvarts sekel*. SNS Analys 68.

Martinsson G., Sajtos L., Strömberg P., Thomann C. (2020), *Carbon Pricing and Firm-Level CO2 Abatement: Evidence from a Quarter of a Century Long Panel*. Working Paper.

OECD (2018). Effective Carbon Rates 2018.

Sidenvall Jegou, I., Westling, N., Karlsson, M. och Hising, J. (2019), *Istället för en global koldioxidskatt*. Rapport framtagen på uppdrag av AP7 och ICC Sweden.

Strömsten, T. (2020), *Hållbarhetsrapportering och behoven av ökad transparens och jämförbarhet*. Rapport till Finansinspektionen.

Världsbanken (2020), *State and Trends of Carbon Pricing 2020*.

Bilaga 1. Rekommendationer om redovisning av internpris på koldioxid

TASK FORCE ON CLIMATE-RELATED FINANCIAL DISCLOSURE, TCFD

TCFD tillsattes av Financial Stability Board (FSB), med uppdrag att ta fram ett ramverk för hur företag kan redovisa klimatrelaterade finansiella risker och -möjligheter. TCFD rekommenderar företag att i relevanta fall, redovisa:

- det interna pris på koldioxid som det använder
- mått som kopplar till klimatrelaterade möjligheter, till exempel intäkter från produkter och tjänster som är anpassade till ett samhälle med lägre utsläpp.

TCFD lämnar ingen rekommendation på vilken nivå på internpris som ett företag bör använda.

I TCFDs statusrapport från juni 2019 ingår exempel på den information om internpris som några företag redovisar.

EU-KOMMISSIONEN

Under 2018 publicerade EU-kommissionen tillägg till tidigare icke-bindande riktlinjer om hur ett företag kan redovisa den information som krävs i direktivet om icke-finansiella rapporter (NFRD)²². Syftet med rekommendationerna är att bidra till en ökad jämförbarhet av den information som företagen lämnar.

I riktlinjerna anger EU-kommissionen att investerare och andra intressenter behöver få information om hur ett företag identifierar klimatrelaterade risker, de väsentliga risker som företaget har identifierat och hur det hanterar dessa risker. Kommissionen anger vidare att företag kan ”redogöra för hur scenarier eller ett internt pris för koldioxid används för riskhanteringsåtgärder”.

EU-kommissionen lämnar ingen rekommendation på vilken nivå på internpris som företag bör använda.

CDP

CDP (tidigare Carbon Disclosure Project) är en internationell icke-vinstdrivande organisation som arbetar för att investerare, företag och städer, genom att mäta och förstå deras miljöpåverkan (på klimat, vatten och skog), ska vidta åtgärder som bidrar till en hållbar utveckling. CDP stöder företag och städer i arbetet att redovisa miljöpåverkan, och samlar informationen i ett globalt redovisningssystem. Över 8 400 företag och 800 städer redovisar information genom CDP.

Sedan 2013 efterfrågar CDP att företag lämnar information om det internpris som de använder. Eftersom företag kan använda internpris på olika sätt begär CDP också in information om hur företagen använder måttet.

²² Direktiv 2014/95/EU.

CDP lämnar ingen rekommendation på vilken nivå på internpris som företag bör använda.

FN:S GLOBAL COMPACT

FN:s Global Compact grundades 1999 i samband med World Economic Forum på uppmaning av FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan. Syftet var att ta fram ett antal internationella principer om hållbarhet för företag att förhålla sig till. Tio principer togs fram om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och korruption. Företag uppmanas att använda ett internpris på minst 100 US-dollar per ton koldioxid. Företagen uppmanas alltså att inte bara redovisa vilket internpris de använder, utan också att priset överstiger en viss nivå. Denna rekommendation är därmed skarpare jämfört med de andra ovan nämnda organisationernas rekommendationer.